

Victorialaan 1 b-g | 5213 JG 's-Hertogenbosch  
Gildekamp 8 | 5431 SP Cuijk  
Postbus 88 | 5430 AB Cuijk  
(0485) 338 300  
info@odbn.nl | www.odbn.nl

Faunabeheereenheid Noord-Brabant  
Mevrouw H. Kooijmans  
Postbus 100  
5201 AC 'S-HERTOGENBOSCH

VERZONDEN 14 MEI 2018

<b>Datum</b>	<b>Ons kenmerk</b>	<b>Telefoonnummer</b>	<b>Contactpersoon</b>
14 mei 2018	Z/069091	(0485) 729 134	H.T. (Harry) Kars
<b>Bijlage(n)</b>	<b>Uw kenmerk</b>	<b>Registratienummer</b>	<b>Onderwerp</b>
-	18013/IO	HVN	Besluit Wet natuurbescherming Faunabeheer

Geachte mevrouw Kooijmans,

Op 26 maart 2018 verzocht u ons, namens mevrouw E.A. Otte, om een ontheffing voor het verjagen met ondersteunend afschot van knobbelzwanen op een perceel, gelegen nabij Heensedijk 15 te De Heen, kadastraal bekend gemeente Steenberg, sectie A, nummer 533.  
Uw verzoek is geregistreerd onder nummer Z/069091.

### Procedurele aspecten

#### Aanvraag

Op 26 maart 2018 hebben wij van de Faunabeheereenheid Noord-Brabant (verder: de FBE) een aanvraag ontvangen voor een ontheffing als bedoeld in artikel 3.3, eerste lid, voor handelingen als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag is ingediend ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren. De aanvraag is ingediend op basis van het door Gedeputeerde Staten (verder: GS) goedgekeurde faunabeheerplan 2017-2023, welke een looptijd kent tot en met 30 juni 2023. Voor de nadere onderbouwing van de aanvraag verwijst de FBE naar dit faunabeheerplan, waarin hoofdstuk 7.19 de knobbelzwaan wordt behandeld. Een uitgebreide omschrijving is opgenomen in de aanvraag. De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 21 maart 2018 t/m 1 mei 2018.

#### Bevoegd gezag

Omdat de aangevraagde handelingen uitgevoerd worden in de provincie Noord-Brabant, zijn wij op grond van artikel 1.3 van de Wnb bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Indien aan de orde, betrekken wij tevens gevolgen van de handeling voor de soorten buiten onze provinciegrens en/of buiten Nederland bij ons besluit.

## **Reguliere voorbereidingsprocedure**

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

## **Ontvankelijkheid**

Ten aanzien van de aspecten van de aanvraag waarvoor een ontheffing ingevolge de Wnb is vereist, hebben wij beoordeeld of de aanvraag volledig is en voldoende gegevens bevat. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een ontheffing is gevraagd.

## **Overige regelgeving**

Bij de beoordeling van onderhavige aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan soortenbescherming in relatie het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren op grond van de Wnb en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Een andere toestemming op basis van wet- en regelgeving kan derhalve aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of bouwen.

## **Wettelijk kader - Wet natuurbescherming**

### **Beschermingsregimes**

Op basis van de Wet natuurbescherming zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Artikelen 3.1, 3.2 en 3.4 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. Artikelen 3.3 en 3.4 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de ontheffing.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrictlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Artikelen 3.5 en 3.6 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. Artikel 3.8 geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een ontheffing.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Artikel 3.10 van de Wnb heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten en geeft de voorwaarden waaronder GS ontheffing kunnen verlenen.

Voor alle soorten geldt in alle gevallen de algemene zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een ontheffing is verleend. Hierin wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;

b. zij is nodig:

1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;

2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;

3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;

In artikel 5.4 van de Wnb zijn gronden opgenomen waarop een verleende ontheffing kan worden ingetrokken of gewijzigd. De ontheffing kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

### **Faunabeheereenheid**

Op basis van artikel 3.3 eerste lid, van de Wnb kunnen GS ontheffing verlenen van de verboden als bedoeld in artikel 3.1 van de Wnb. Een ontheffing wordt verleend aan een Faunabeheereenheid, die handelt overeenkomstig het daartoe vastgestelde en goedgekeurde faunabeheerplan.

### **Nota faunabeheer Noord-Brabant**

In deze Nota wordt het provinciaal beleid ten aanzien van beschermde soorten en het faunabeheer in de provincie nader uitgewerkt. Volgens de Nota hanteert GS als algemeen uitgangspunt bij faunabeheer het 'nee, tenzij' principe. Van de verbodsbepalingen uit de Wnb kan slechts onder voorwaarden worden afgeweken. Faunabeheer is een van deze uitzonderingen. Ontheffingen voor faunabeheer kunnen slechts worden afgegeven op basis van een door GS goedgekeurd faunabeheerplan. Dit plan moet voldoen aan de eisen uit de Wnb en de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant. Tevens moet dit plan voldoen aan de voorwaarden en uitgangspunten, zoals deze zijn vastgelegd in de Nota. GS hanteren het uitgangspunt dat, als het instrument vrijstelling niet volstaat of toepasbaar is, er bij voorkeur gebruik gemaakt moet worden van het instrument ontheffing. Een ontheffing wordt aan de FBE verleend. De FBE kan deze ontheffing in de vorm van een machtiging doorschrijven aan de gebruiker van de ontheffing. Verder volgt uit het beleid dat GS bij voorkeur alleen gebruik zullen maken van hun ontheffende bevoegdheid als deze ontheffing kan worden verleend aan de FBE voor gebieden waar belangrijke schade dreigt (meer dan € 250,- schade per geval). GS koppelen aan de ontheffingen een voorschrift dat er effectieve preventieve middelen moeten zijn geplaatst.

### **Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant**

De eerste wijzigingsregeling Beleidsregel natuurbescherming Noord-Brabant van 25 april 2017 geeft de afwegingskaders en voorwaarden voor het beheer van soorten in de provincie Noord-Brabant. Ontheffing voor de knobbelzwaan kan worden verleend ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen. Hieraan dient wel een goedgekeurd faunabeheerplan ten grondslag te liggen. Daarbij moet worden aangetoond dat andere bevredigende maatregelen niet of onvoldoende effectief zijn en de gunstige staat van instandhouding van de soort, op provinciaal niveau, niet in gevaar komt.

### **Faunabeheerplan 2017-2023**

In hoofdstuk 7.19 van het faunabeheerplan wordt aangegeven dat knobbelzwanen vooral schade veroorzaken in grasland en daarnaast incidenteel in graan, graszaad en maïs.

Gezien de beperkte schaal en spreiding van de door knobbelzwanen veroorzaakte schade zullen GS in principe enkel incidentele ontheffing verlenen ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen. Hiermee wordt het beleid ten opzichte van de vorige beheerperiode gewijzigd waarbij het afgeven van een ontheffing op voorhand niet langer wenselijk wordt geacht.

In de periode 2010-2016 is een ontheffing op voorhand, ter voorkoming van schade door knobbelzwanen, verleend aan een beperkt aantal WBE's in het noordelijk en westelijk deel van de provincie. Gemiddeld is er een jaarlijks afschot van 250 knobbelzwanen gerapporteerd. De laatste jaren lijkt dit aantal te stabiliseren rond de 380 (tabel 7.19.2). Afschot vindt vooral plaats in het rivierengebied en het aangrenzend noordelijk deel van de provincie.

#### **Nadere onderbouwing aanvraag**

Aanvrager verzoekt om een incidentele ontheffing te verlenen voor het plegen van aan verjaging met ondersteunend afschot van knobbelzwanen ter voorkoming van ernstige schade aan tijdelijk grasland. De ondernemer heeft in 2016 en 2017, middels een machtiging gebruik gemaakt van de ontheffing voor het doden van knobbelzwanen.

De aanvrager heeft in februari en maart 2018 regelmatig verjagende acties ondernomen. Er zijn geen blijvende preventieve maatregelen genomen omdat ervaringen uit voorgaande jaren hebben geleerd dat deze nauwelijks effectief zijn.

Op 19 maart 2018 is een schademelding gedaan bij het Faunaregistratiesysteem. Een onderbouwing of berekening van de geleden schade is echter niet aangeleverd.

Om de verjaging effectiever te maken is ondersteunend afschot noodzakelijk. In het vastgestelde Faunabeheerplan (FBP) 2017-2023 is beschreven dat incidentele ontheffingen nodig kunnen zijn om schade te voorkomen.

## **TOETSINGEN EN OVERWEGINGEN**

### **Overwegingen**

De aanvraag voldoet aan de wettelijke bepalingen en ons beleid. In de aanvraag is echter onvoldoende duidelijk gemaakt dat er kans is op landbouwschade, veroorzaakt door knobbelzwanen aan tijdelijk grasland, waarbij de drempel van € 250 overschreden wordt. In het betreffende postcode gebied is door BIJ12 Faunafonds in de afgelopen jaren geen schade uitgekeerd naar aanleiding van knobbelzwanenschade.

Er zijn naast verjaging van knobbelzwanen géén preventieve middelen ingezet op het betreffende perceel om schade te voorkomen. Daarnaast is de aangevraagde periode reeds verstreken, waarmee het belang van de aanvraag is vervallen.

### **Horen**

Ingevolge artikel 4:7 van de Algemene wet bestuursrecht hebben wij op 1 mei 2018 de aanvrager, de Faunabeheereenheid Noord-Brabant, bij monde van mevrouw J. Kruize, op de hoogte gebracht van ons voornemen de ontheffing te weigeren en haar tevens in de gelegenheid te stellen hier op te reageren. Wij gaven als reden tot weigeren op, het onvoldoende onderbouwen van de kans op aanzienlijke schade en het niet op voorhand willen plaatsen van preventieve middelen. Mw. J. Kruize gaf namens de FBE aan dat de motivatie om de aanvraag te weigeren duidelijk was.

### **Conclusie**

Op grond van het voorgaande constateren wij dat de aanvraag onvoldoende onderbouwd is met schadeberekeningen waaruit blijkt dat de schadedrempel van € 250 overschreden wordt. Daarnaast heeft aanvrager niet voldaan aan de eis om eerst al het mogelijke te doen om schade te voorkomen door het plaatsen van preventieve middelen. Preventieve middelen zullen worden pas geplaatst als dit vereist wordt op grond van een verleende ontheffing.

Er rest ons, gelet op bovenstaande overwegingen, geen andere conclusie dan de gevraagde ontheffing voor het doden van knobbelzwanen te weigeren.

Besluit

**Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant**

gelet op artikelen 3.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming,  
gelet op het belang van het voorkomen van belangrijke schade aan gewassen,  
gelet op het door ons goedgekeurde faunabeheerplan 2017-2023,  
gelet op de door ons vastgestelde Nota faunabeheer Noord-Brabant,

**weigeren de gevraagde ontheffing voor het verjagen met ondersteunend afschot van knobbelzwanen**

op een perceel, gelegen nabij Heensedijk 15 te De Heen, kadastraal bekend gemeente Steenberg, sectie A, nummer 533.

's-Hertogenbosch, 1 mei 2018

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,  
namens deze,

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized 'J' and 'L' followed by a long horizontal stroke.

De heer J.A.J. Lenssen,  
Directeur Omgevingsdienst Brabant Noord

